

1. De mensen gaan van Johannes naar Jezus

Ik weet nog goed dat in Werkendam, het dorp waar ik vandaan kom, de eerste supermarkt werd geopend, de Pagro, van de compagnons Paans en Groeneveld. Dat was heel bijzonder: opeens was er niet meer een dame of een heer achter een toonbank, die je de spullen aangaf. Nee, je mocht nu zomaar zelf met een karretje door een winkel rijden en zelf je boodschappen pakken. Dat was volkomen nieuw. En bovendien was het heel goedkoop. Geen wonder dat na korte tijd allerlei kleine kruidenierszaakjes hun deuren moesten sluiten. Te weinig klanten. Overgelopen naar de Pagro. U begrijpt: dat gaf wel een gevoel van wrok. De nieuwe supermarkt richtte de oude winkeltjes te gronde. Het is ook zo'n soort wrokgevoel waarmee de discipelen van Johannes de Doper naar hun meester toegaan. Ze zeggen: 'Rabbi, de man die bij u was aan de overkant van de

Bethabara, de plaats waar Johannes mensen doopte in de Jordaan.

Jordaan, over wie u een getuigenis hebt afgelegd, oftewel: die door u is aangeprezen, die Jezus, kijk toch eens, die doopt óók en iedereen loopt naar Hém!' U hebt nota bene een goed gerucht over Hem verspreid, maar wat is het resultaat? Bij Hem komen steeds meer mensen, bij ons komen steeds minder mensen! Dat kan toch niet! Johannes de Doper heeft dat natuurlijk zelf ook al lang gezien. En ik kan me zo voorstellen, dat het voor hem inderdaad moeilijk geweest is.

Het was toch Johannes geweest, die die hele doop-beweging op gang had gebracht? Johannes had heel veel losgemaakt bij het volk, en velen, honderden of misschien wel duizenden mensen, hadden zich door hem laten dopen. Allerlei verschillende mensen hadden de doop ontvangen, als symbool van een nieuw begin. In het water van de Jordaan werden als het ware al die vuile zonden van vroeger afgespoeld. En als mensen dan weer uit het water omhoogkwamen, dan was het alsof ze opnieuw geboren werden.

Op deze manier was de doop door Johannes op een nieuwe manier ingevoerd. Want Joden lieten zich niet dopen. Joodse jongens werden besneden, dat wel. Maar de doop, dat was een ritueel voor mensen die uit andere volken overgingen tot het Jodendom. Zij maakten een nieuw begin met de God van Israël. Maar Johannes zei tegen de mensen: 'Ook al ben je een Jood, voel je niet te goed voor de doop, ga kopje onder in het water, laat je zonden afwassen, sta op in een nieuw leven, ontvang de vergeving van God, en bekeer je. Dan ben je bereid om de Messias, de komende Christus, te ontmoeten.'

En nu verplaatst zich het centrum van die volksbeweging rondom dat nieuwe verschijnsel, de doop voor Joden, het centrum van die beweging verplaatst zich van Johannes naar Jezus. En dat zal ongetwijfeld voor Johannes de vraag opgeroepen hebben naar de zin van zijn leven, en van zijn werk. Johannes was beroemd geworden, een bekende verschijning in Judea. Maar nu begint hij op de achtergrond

te raken. En hij zal zich best weleens hebben afgevraagd: wat betekent dat voor mij? Moet ik er misschien wat harder aan gaan trekken, om mensen voor mij te behouden? Moet ik nog vuriger en overtuigender gaan preken, om te voorkomen dat mensen naar Jezus lopen?

2. Wat is de rol van Johannes? Op Jezus wijzen!

Maar wat er ook aan gedachten in Johannes bovengekomen is, steeds heeft hij toch weer glashelder voor ogen gekregen wat zijn roeping was. En daarom luidt zijn antwoord heel beslist: 'Een mens kan alleen ontvangen wat hem door de hemel gegeven wordt.'

Wat bedoelt hij daarmee? Hoezo kan niemand iets ontvangen, of het moet hem door God gegeven zijn? Johannes zegt eigenlijk: 'Ik kan mijzelf geen waardigheid toekennen, die mij niet door God gegeven is. Ieder moet zich afvragen wat zijn of haar eigen roeping van God is. Je mag niet iets naar je toetrekken, wat je niet toekomt, wat je niet door God gegeven is. Jullie zijn zelf getuigen, dat ik altijd heb gezegd, dat ik niet zelf de Christus ben. Nee, ik ben geroepen om Hem áán te kondigen. Jézus is de Christus. Om Hem draait het. Hij is als een bruidegom, die gekomen is om een bruid te verwerven. En die bruid, dat is de gemeenschap van mensen, die Hem gaan volgen, die in Hem gaan geloven. En wat is nu mijn rol?' zegt Johannes. 'Ik ben als de vriend van de bruidegom, de beste vriend die ook ceremoniemeester is van de bruiloft. Ik vind het alleen maar héérlijk dat die twee elkaar vinden: de mensen en Jezus. De vriend van de bruidegom, die is toch niet zijn concurrent? Die gaat toch niet met de bruid staan flirten? Dat zou toch vreselijk zijn? Nee, die vriend is alleen maar blij dat de bruid en de bruidegom elkaar gevonden hebben. En als vriend doe je dan een stapje terug. Op die bruiloft gaat het niet om jou, nee, het gaat om het bruidspaar. Laat die vooral op de voorgrond staan!'

'Nee,' zegt Johannes, 'ik vind het niet erg dat steeds meer mensen bij ons weggaan en naar Jezus lopen. Hij moet groter worden, en ik kleiner. Het gaat niet om mij, het gaat om Hem!'

3. Wie zichzelf klein maakt voor God, wordt niet minder, maar méér mens

Eigenlijk stuiten we hier op de kern van het christelijke leven, zoals dat de eeuwen door uitgedragen is en uitgeleefd door mensen die Jezus volgden. Mijn eigen IK, mijn eigen EGO, laat dat vooral kleiner worden, maar laat Hij geprezen en grootgemaakt worden! Laat niet mij in het middelpunt staan, maar laat Hem in het middelpunt staan. Zelfverloochening. Zelfontlediging. Daar ligt de kern van het leven in de voetsporen van Jezus.

Ik weet niet hoe het bij u is, maar juist deze boodschap van zelfverloochening roept in onze samenleving enorm veel weerstand op. Bij zelfverloochening wordt gedacht aan minderwaardigheidscomplexen, aan mensen die al hun eigen gevoelens wegstoppen om er maar te zijn voor anderen, maar ondertussen gaan ze eraan onderdoor! De gedachte aan zelfverloochening wordt verbonden met een autoritair Godsbeeld, God als een dictator, die ons als mensen onder de duim houdt en die ons dwingt om voor Hem door het stof te gaan. Kortom: zelfverloochening betekent onderdrukking, frustraties en misvormde persoonlijkheden.

Hoe zou het dan wel moeten? Als je een beetje om je heen kijkt in tijdschriften en in boeken, dan is het advies: 'Werk aan jezelf, hoe van jezelf, kom op voor jezelf, ontplooi jezelf, verwerkelijk jezelf.' En als dat eenmaal bij jezelf gelukt is, ja, dán kun je wat voor anderen betekenen. Dan pas, niet eerder.

'Hij moet groter worden en ik kleiner.' Dat staat dus echt haaks op alles wat we in de boekjes van de psychologen lezen. Hoe zit dat? Wie moet je nu geloven?

Ik denk dat er sprake is van een misverstand. Als je door een dominante vader, of leraar, of chef, gedwongen wordt tot zelfverloochening, ja, dan word je het slachtoffer van onrecht. Zo is

het ook met God: als je zelf minder moet worden in relatie tot een harde, wrede autoritaire God, dan blijft er inderdaad niets van je over. Maar zo'n God hebben wij niet! God zij dank is Hij anders. Totaal anders! Als Johannes zegt: 'Hij moet groter worden, eik kleiner', over

wie heeft hij het dan? Dan spreekt Johannes over Jezus, Die Zichzelf tot in de diepste diepten voor ons overgegeven heeft, die voor ons uit de hemelse heerlijkheid naar de aarde is afgedaald, die het kruis voor ons heeft gedragen, die al onze zonden plaatsvervangend op zich genomen heeft en die voor ons dood en hel is doorgestaan. Waarom? Om ons het eeuwige leven te geven! Als er Eén is die heeft laten zien wat echte zelfverloochening betekent, dan is het Jezus Zelf wel!

Als wij kleiner willen worden, om Hem in ons leven groter te laten worden, als Hij steeds meer centraal komt te staan in

ons leven, dan worden wij door Hem niet weggedrukt, nee, dan worden we juist opgebeurd, in het licht getild, dan worden we niet minder mens, nee, dan worden we méér mens, zoals we bedoeld zijn. Daarom zegt Johannes: 'Dat vervult mij met grote vreugde!' Dat is het resultaat: volle blijdschap, diepe vreugdevolle levensvervulling. Als we leven met Jezus, dan gaan we inderdaad achter Hem aan, de weg van de dienstbaarheid. Dat is totaal iets anders dan de weg van de slavernij. Nee, de weg van de dienstbaarheid is de bewuste keuze om de ander voorrang te geven, zoals een wellevende man of vrouw dat doet in het verkeer: 'Gaat u voor mevrouw, gaat u voor mijnheer.' De weg van de dienstbaarheid, de weg achter Jezus aan, dat is de weg van de doop: ons eigen ik-gerichte bestaan gaat als het ware onder in het water, zoals Jezus ten onder ging aan het kruis. Maar Jezus stond weer op uit de doden, het is Pasen geworden. En zo mogen ook wij uit het water opkomen als nieuwe mensen, schoon, rein, mensen die bij God horen, mensen die met vallen en opstaan de keuze maken voor de dienstbaarheid.

4. Het doel van ons leven: wegwijzers naar Jezus zijn!

Als wij bereid zijn om te buigen, om klein te worden voor Jezus, pas dan komt ons leven ten volle tot zijn bestemming. Want dan gaan wij verwijzen naar Jezus. Weet u waar ik aan moet denken? Aan een avond, in oktober 2010, toen ik in Rhenen was. Ik had daar een trouwdienst geleid, in die prachtige Cunerakerk, de trouwdienst van Timo Hagendijk en Margret Bos. Het was een volle kerk, met heel veel mensen en kinderen. En toen liep ik naar buiten, want een eindje verderop, bij de rivier, was het restaurant, waar de receptie zou zijn. Het was donker, een glasheldere nacht, met sterren aan de hemel. Helemaal niet koud. En toen ik dara liep, naar dat

restaurant, keek ik naar die hoge toren van de Cunerakerk. Die toren, die baadde in het licht. Echt schitterend! Maar de lampen zélf, die zag ik niet, die zaten hier en daar zo wat verborgen tussen de gebouwen en zo. Weet u wat de droom is van Johannes de Doper? Om zo'n lamp te zijn! En wat is het heerlijk om die droom met elkaar te delen. Om met

elkaar van die lampen te zijn, die omhoog schijnen, en die Jezus laten zien aan de wereld! Hier is uw Redder! Hier is uw Koning! Hier is uw Verlosser!

En dat mogen we ook bidden voor onze kinderen. Dat zij God mogen verheerlijken, door richtingwijzers te zijn naar Jezus. Want niets is zo goed als een leven dat op Hem gericht is. Niets is zo goed als een leven, intens verbonden met Hem. Here Jezus, niets is zo goed, als een leven heel dicht bij U!

Amen.

